

ding worden de coöperaties in twee groote groepen verdeeld: de coöperaties van producenten en de coöperaties van consumenten. De economische voordeelen, die deze twee vormen van coöperatie voor hare leden afwerpt, worden nagegaan. Vervolgens wordt de vraag besproken of de coöperaties zelfstandige bedrijven vormen, waarop de schrijver, zoowel in verband met het risico, waaraan de coöperaties bij haar bedrijfsuitoefening onderhevig zijn, als krachtens de eigen bedrijfsvoering onafhankelijk van hare leden, een bevestigend antwoord geeft. Het maken van winst is zoowel voor de verbruiks- als voor de productie-coöperatie niet uitgesloten, waardoor in beginsel wordt vastgesteld, dat de coöperatieve vereeniging in de belastingheffing kan worden betrokken evenzeer als dit met andere ondernemingsvormen het geval is. Algemeene gronden voor vrijstelling van belasting bestaan voor de coöperaties niet. Het is het goed recht van de coöperaties hare economische werkzaamheid hoog op te voeren en zich een sterke positie te verwerven. De staat behoeft haar echter in haar belangenstrijd niet bij te staan door haar fiscale voordeelen te verleenen.

Uitvoerig wordt besproken de belastingheffing in Nederland van de verschillende coöperaties, achtereenvolgens: de coöperatieve verbruiksvereeniging, de coöperatieve aankoopvereeniging, de coöperatieve productievereeniging, de ereditiecoöperatie, de bouw- en woningcoöperatie, de verzekeringscoöperatie, de coöperatieve veilingsvereeniging. Voorts worden beschouwingen gewijd aan de belastingheffing van de leden.

De schrijver komt tot de conclusie, dat in het licht van zijne beschouwingen betreffende het wezen der coöperatie de fiscale opvattingen in Nederland juist zijn te achten. Met de vrijstelling van dividendbelasting van de coöperatieve productievereeniging kan hij zich echter niet vereenigen. Hetgeen de leden bij dezen coöperatie-vorm meer ontvangen dan den normalen marktprijs is door de coöperatie behaalde winst. — De departementale wetstoepassing ten aanzien van de coöperatieve veilingsvereeniging, waarbij slechts de uitkeeringen aan de leden — voor zoover zij van niet-leden afkomstig zijn — belastbaar zijn, acht de schrijver niet juist. — Wat de inkomstenbelasting betreft wordt terecht met voor- en nadeelen, voortvloeiende uit het lidmaatschap van coöperatieve vereenigingen, welke met het bedrijf der leden verband houden, bij de bepaling van de bedrijfsresultaten der leden rekening gehouden. Met de vrijstelling van het verbruiksdividend voor de leden der coöperatieve consumptievereeniging kan hij zich, daar de bevolking hierin geen inkomen kan zien, hoewel het dit economisch gezien wel is, uit practische overwegingen wel vereenigen.

Na de belastingheffing van de verschillende coöperaties in Nederland worden achtereenvolgens uitvoerig behandeld de rijksbelastingheffingen in Duitschland, Frankrijk, Engeland en de Vereenigde Staten van Amerika. Bij ieder der genoemde landen wordt, na een overzicht van de belastingen, die geheven worden, te hebben gegeven, de belastingheffing van de coöperaties besproken en deze heffing getoetst aan het geheele samenstel der belastingen.

Zoals uit het bovenstaande blijkt, geeft dit werk meer dan de belastingheffing van de coöperaties in verschillende landen. Het ontstaan en de ontwikkeling van de coöperatie wordt nagegaan, de verschillende vormen van coöperatie en hunne economische beteekenis besproken. Ten slotte wordt bepaald de plaats, die de coöperaties in verband met haar economische beteekenis in de belastingheffing moeten innemen.

Hierdoor heeft het werk een algemeen karakter gekregen en is het een standaardwerk van beteekenis geworden.

A. NIERHOFF

VRAGENBUS

Vragen omtrent onderwerpen, die voor den accountant in de uitoefening van zijn beroep van belang kunnen zijn, kunnen worden ingezonden bij den Secretaris van de Redactie.

De Redactie is bereid, om de grenzen waarbinnen de vragen, die voor beantwoording in aanmerking komen, vallen, zoo ruim mogelijk te stellen, zoodat zoowel die van juridischen, als die van bedrijfshuishoudkundigen aard daar binnen vallen, mits de vragen slechts blijven binnen het gebied, dat het blad dienen wil.

De beantwoording geschiedt door één der medewerkers of redactieleden individueel, zoodat de antwoorden niet mogen worden geacht steeds de meening der Redactie in haar geheel weer te geven.

Waarmee moet de exploitatierekening van tot het bedrijf behorende auto's worden gecrediteerd?

Punt 4 van het vraagstuk „Ideal Home” (Federatief Examen 1929) betreft het voeren van een exploitatierekening van tot het bedrijf behorende automobielen. Voorgesteld wordt daarbij die rekening te crediteeren voor den vervoerprijs die derden in rekening zouden brengen.

Hieromtrent vernam ik twee precies tegenstelde meeningen.

A. beweerde, dat het voorstel juist was. Hij motiveerde dit door er op te wijzen, dat het hier betreft een hulpbedrijf, welks diensten blijkbaar volgens een ter plaatse algemeen geldende norm worden berekend en dat die norm voor het hoofdbedrijf derhalve als „standaard” voor de kosten van het hulpbedrijf wordt aangemerkt.

Door de voorgestelde methode worden dus de standaardkosten van het autovervoer in den kostprijs van de orders opgenomen en wordt het verschil met de werkelijke kosten op de exploitatierekening tot uitdrukking gebracht.

De kostprijsberekening wint daardoor aan juistheid, omdat ze niet wordt beïnvloed door een eventueele afwijking van de kosten der eigen auto-exploitatie van de algemeen daarvoor geldende norm.

Tevens wordt dan bereikt, dat een rentabiliteitsoverzicht van het hulpbedrijf wordt verkregen, waaruit is af te leiden of de eigen auto-exploitatie voor het bedrijf al dan niet voordelig is. Verwezen werd hiervoor naar *Sternheim: Inrichtingsleer* Hoofdstuk XI sub VIII.

B. maakte onderscheid tusschen drie soorten van exploitatierekeningen, n.l.

- a. die, welke alleen dient om alle kosten, betrekking hebbende op een bepaald onderdeel van het bedrijf, te verzamelen;
- b. die als onder a, maar waarbij tevens de rekening wordt gecrediteerd voor een vastgesteld bedrag per eenheid (norm) voor het gebruik, dat van de desbetreffende hulpmiddelen van het bedrijf wordt gemaakt. Deze crediteering geschiedt om de „norm”, welke ten behoeve van de kostprijsberekening is vastgesteld, op haar juistheid te controleren;
- c. een exploitatierekening, zooals die hierboven door A. is aanbevolen.

Dit laatste nu wordt door B. absoluut verworpen. Hij betoogde, dat de boekhouding moet geven alle gegevens, om de noodige vergelijkingen te maken, maar dat het opnemen van vergelijkingen met een anderen exploitatievorm in de boekhouding zelf ondoelmatig is.

Hij beweerde, dat, wanneer men slechts weet de totale kosten

van de auto's en het totale aantal eenheden van vervoer of afgelegde kilometers, men de kosten per eenheid kan uitdrukken en kan vergelijken met die, welke bij anderen zouden moeten worden betaald. Door het opnemen van kosten, welke eventueel aan anderen zouden moeten worden betaald, neemt men, volgens hem, zeer veranderlijke en niet objectief vaststaande gegevens in de boekhouding op en vertroebelt men het inzicht in plaats van dat te vergemakkelijken.

Ik acht deze kwestie van voldoende belang om Uwe redactie te vragen, of zij hieromtrent haar meening zou willen kenbaar maken.

B. E. J. WIJNTJES

Antwoord

Ik kan mij vereenigen met de eerstvermelde meening. Ik vrees, dat de voorstander van de tweede zienswijze nog te veel gevangen zit in de oude opvatting, volgens welke de boekhouding slechts „werkelijke” gegevens mag bevatten. Hoe dit zij, in elk geval zijn zijn argumenten m.i. niet doeltreffend.

Ongetwijfeld is het waar, dat het mogelijk is, ook buiten de boekhouding om uit de door den voorstander van de tweede zienswijze aangegeven cijfers de noodige gegevens voor vergelijkingen te putten. Dat evenwel de toepassing der eerste methode er toe zou leiden, dat men meer veranderlijke en minder objectief vaststaande gegevens in de boekhouding zou opnemen, is niet vol te houden. De prijzen van derden zijn in het algemeen niet meer veranderlijk dan de eigen kosten; en waarom die gegevens niet „objectief” zouden zijn vermag ik niet in te zien. Hoe dit zij, de vraag is uitsluitend, welke methode het meest doelmatig is als middel van waarneming bij het besturen van het bedrijf.

Naar mijn zienswijze is het voor den bedrijfsleider doelmatig, indien hij de gevolgen van de verrichting van het vervoer in eigen beheer onmiddellijk uit de exploitatie-rekening waarneemt. De aldus te voorschijn springende nadeelige of voordelige saldi kunnen dan aanleiding voor hem zijn, om een nader onderzoek in de overige gegevens in te stellen.

Het belangrijkste verschil in doelmatigheid der beide methoden schuilt intusschen ergens anders. Het gaat niet in de eerste plaats om de uitbeelding van de resultaten van de eigen exploitatie van het vervoer op zich zelf, maar vooral om de verwerking van de kosten van het vervoer in de andere onderdelen van de administratie en van het bedrijf. Doordat men bij toepassing der eerste methode in de andere afdelingen werkt met een norm voor vervoerkosten, die niet beïnvloed is door de uitkomsten van een zusterafdeeling, zijn alle afdelingen in staat, haar exploitatie op de normale vervoerkosten in te stellen, terwijl bovendien haar resultaten-rekeningen nu zuiver de eigen uitkomsten weergeven. Bij toepassing van de tweede methode zullen de uitkomsten van alle afdelingen worden beïnvloed, dus vertroebeld, door de gunstige of ongunstige afwijkingen, welke de kosten der eigen transportafdeeling vertoonen t.o.v. de normale vervoerkosten.

TH. L. Jr.

REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFT-LITERATUUR OP HET GEBIED VAN ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

Redactie: Mejr. Dr. R. PHILIPS en Drs. G. L. GROENEVELD voor bedrijfseconomie en J. P. DE HAAN en J. C. SPANGENBERG voor accountancy

A. ACCOUNTANCY

III. LEER VAN DE INRICHTING

Administratie meubel- en behangerswerkplaats

Pereira, D. — Schr. geeft een beknopte uiteenzetting van de

administratie van een meubel- en behangerswerkplaats met een personeel van 40 man.

A III 3 *Gemeentebedrijf en Administratie 5 Febr. en 5 Maart 1934*

Verantwoording van obligo's op de balans

Eeden, C. v. d. — Behandeld wordt het opnemen op de balans van het wisselobligo, het leveringsobligo en het leveringscontract met vooruitbetaling.

A III 3

Maandblad v.h. Boekhouden Januari 1934

Interne controle

Dijker, R. A. — De interne controle is het apparaat, dat de beheerders in staat moet stellen het toezicht in de onderneming uit te oefenen. Dit doel tracht men te bereiken door een functionele verdeling van den arbeid en registratie der werkzaamheden. Daarbij zorgt men er voor, dat de aantekeningen omtrent beheersdaden en die omtrent bewaring gemakkelijk zijn te vergelijken (inrichtingsleer) en dat deze vergelijking wordt uitgevoerd (controleleer). De betekenis van een goede interne controle gaat boven de onderneming zelf uit.

A III 4

Gemeentebedrijf en administratie 5 Jan. 1934

IV. LEER VAN DE CONTROLE

De aansprakelijkheid van den accountant tegenover derden

Dien, E. van — Schrijver geeft niet zoo zeer een beschouwing over de contractuele aansprakelijkheid, zooals Grosheide haar noemt, doch meer over de aansprakelijkheid van den accountant welke voortvloeit uit onrechtmatige daad. Het oorzakelijk verband, dat er, zooals schrijver zegt, moet bestaan tusschen de onrechtmatige daad en de geleden schade, verduidelijkt schrijver aan de hand van eenige voorbeelden uit de rechtspraak, hoewel dit geen gevallen betreft waarbij een accountant betrokken was.

Tenslotte merkt schrijver op, dat wel de conclusie getrokken mag worden, dat de aansprakelijkheid van den accountant tegenover derden in theorie, ook in ons land, bestaat, maar dat de vraag of een vordering van derden geldend kan worden gemaakt, geheel afhankelijk is van de feitelijke omstandigheden.

A IV 3

Maandblad v. h. Boekhouden Januari 1934

B. BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

a. ALGEMEENE BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

IV. LEER VAN DEN KOSTPRIJS EN DE PRIJSVORMING

Zelfkostenberekening voor ijzergieterijen

Renssen, J. B. — Vervolg op het artikel in het no. van April j. l. met toelichtingen voor het boeken van de diverse kosten op de kostenhoofden benevens de aansluiting aan de boekhouding.

B a IV 2b

De Gieterij 1933 p. 80—82

Scheepsruimte en vrachten

Tinbergen, Prof. Dr. J. — Schr. publiceert de resultaten van een onderzoek naar den samenhang tusschen vrachtprijzen enerzijds en vraag- en aanbodfactoren (vervoerde hoeveelheden, aanbod van scheepsruimte, kolenprijzen) anderzijds. Een correlatie-berkening geeft de relatieve betekenis dezer factoren. Schr. gaat nader na, welken invloed bijzondere factoren (oogsten, troepentransporten, algemeene conjunctuur, beschikbare tonnage) kunnen hebben gehad.

B a IV 9

De Nederl. Conjunctuur Maart 1934

V. LEER VAN DE FINANCIERING

De nominale waarde van het eigen kapitaal

Brands, J. — O.m. worden de fouten besproken die dikwijls reeds bij de oprichting ten aanzien van de kapitalisatie worden gemaakt.

B a V 2

Maandblad v. h. Boekhouden Januari 1934

Buitengewone conjunctuurwinst

Ketel, van — Besproken wordt, dat conjunctuurwinst, in een meegaande periode behaald door het onder pari inkoop van eigen aandelen en eigen obligaties, moet dienen tot het bestrijden van geleden verliezen, doch zal deze rimmer uitgekeerd mogen worden.

B a V 3a

Maandblad v. h. Boekhouden Januari 1934

Winstberekening en dividendpolitiek bij holding-companies in verband met de tegenwoordige moeilijkheden van monetair aard

Pimentel, M. — Schrijver geeft over dit onderwerp een beschouwing; aan het slot wordt verwezen naar de inleiding door Sir